

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre 16 kor.
 Negyedévre 4 "

Helyben háshos hordva:
 Egész évre 20 kor.
 Negyedévre 5 "

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre 24 kor.
 Negyedévre 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kóriratok visszaadását
 vagy megőrsésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

A katolikus nagygyűlések lelke.

A XI. Katolikus Nagygyűlés új tizedet nyit meg a nagygyűlések sorozatában — legyen ez a tized ne csak újabb, hanem még szebb, még eredményesebb, még sikeresebb az előzőnél.

Ma már tud vagyunk azon a kérdésen, hogy szükségesek-e ezek a nagygyűlések? Kérdezd a szomszéd, kiszáradt földtől, szükséges-e az eső? Megfelel rá az a viruló természet, mely az eső nyomában fakad. Kérdezd a tiz-tizenöt év előtti idők sivár katolikus közéletére visszamemlékező nemzedéktől, szükséges volt-e a tikkadt, élettelennek látszó katolikus magyar közvéleményt a nagygyűlések áldásaival megtermékenyíteni? Rámutatnak azokra az eredményekre, melyeket azóta a katolikus szervezkedés terén elértünk: azokban van a felelet!

Az első tiz nagygyűlés óriási munkát végzett.

Emlékezzünk csak vissza, mi volt a katolikus Magyarország az egyházipolitikai harcok idején? Tömeg élet nélkül, melyet bátran el lehetett hanyagolni. Quantité négligeable, melyet minden számításból ki lehetett hagyni. Nem szorzott, nem osztott. El lehetett venni iskoláit,

alapjait, bele lehetett vinni a katolikus jellegű intézményekbe a tág liberális szellemet, el lehetett ringatni a katolikusokat a közöny, a nemtörődömség gyermekbölcsőjében — mert nem volt több a magyar katolikusok öntudata, mint a gyermeké

A katolikus nagygyűlések ideje óta serdült ez a gyermek férfivá, erős, élni tudó, akarni merészülő férfivá.

Van már katolikus sajtónk, katolikus egyesületi életünk, katolikus szépirodalmunk. Nézzük a Népszöveget a maga csodásan impozáns szervezetével, százakkal megszámlálható tagjaival. Ott vannak a vidéken egyre nagyobb számmal alapított katolikus napilapok. Katolikus szépirodalmi lapot olvas ma már a család s a Zászlónkért lelkesül a kisdiák. Mint ragyogó fegyverzetű, kész hadsereg, egy nap alatt állott talpra a Katolikus Tanáregyesület s éppen a napokban győzdöttünk meg róla, mekkora szükség volt reá. A keresztény szövetkezetek a mindennapi élet ezen gondjai közt segítik a keresztény polgárokat. Régi katolikus intézmények megerősödtek, újak egész sorozata támadt a nagygyűlések óta és a mi fő: támadt magyar katolikus közvélemény, mely kezdi belátni, hogy neki joga,

sőt kötelessége meghallgatást követelni, mert ez az ország keresztény ország, mert impozáns többsége katolikus és mert seholy sem lehet a többséget járomba fogni és másodrendű polgárokra nullázni, csak a hol ez a többség poltron, élhetetlen, gyáva.

Tiz nagygyűlés kellett ahhoz, hogy felrázzuk ezt a nem annyira élhetetlen, mint inkább rettenetesen közömbös katolikus közvéleményt. Most fölébredtünk, látjuk erőnket, szegyenkezzünk elmaradottságunkon és úgy érezzük, évtizedek helyét kell szorgos munkával elfeledtetnünk.

Az eddigi nagygyűlések megadták számunkra a keretet; a most következőknek lesz feladatuk a keretekben elhelyezni a katolikus magyar közéletet és ha a keretek szűknek bizonyulnak — adja Isten mielőbb! — hát akkor a kereteket is kibővíteni.

Lelket, rendületlen meggyőződésében meg nem ingatható lelket kell vinni minden katolikus intézménybe. Van már földünk, szántuk föl és vessük be.

A katolikus lélek munkásságát látjuk a mostani XI. nagygyűlés külső arculatán is.

Nemcsak hitbuzgalmi osztálya van

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Jön a török!

Iria: Köveskúti Jenő.

Délmagyarország egyik ősi vármegyéjében történt az eset, amit most elmondok.

A képviselőválasztások közeledtén, fölcitálta magához a főispán: a miniszter: tegye jelentést a megyei pártviszonyokról. Az alispán ugyanekkor a szomszéd megyében levő birtokán időzött. A főjegyző fürdőre utazott a felesége után. Az első aljegyző leánynevébe járt a harmadik vármegyében.

A vármegye igazgatásának gondjai tehát, egész súlyukkal, Dobrányi Mózes vállaira neheztek, aki évek hosszú sora óta, mint második aljegyző működött abban a dicső multu vármegyében.

Nagyon bántotta ez a mellőzés az öreg urat és sokat panaszkodott miatta. Most azonban, hogy főispán, alispán, főjegyző első aljegyző kirpültek a vármegyei fészekből; váratlan tisztesség érte.

Nagyra is volt az öreg ur velle!

Hanem egyik nap, éppen midőn hivatalos gondokkal terhelve, komolyan járt föl és alá irodájában, egy hivatalos telegramot kézbesített

neki a szolgál. A telegram az egyik határszéli járás székhelyéről, Akosfalváról volt keletve, írja pedig az ottani főbíró: Gyaléri Gáspár.

«Sürgősen értesitem Nagyságodat, mint a vármegye ez időszerinti vezetőjét, hogy Mezid bég, elpusztítván Romániát, huszezer főből álló sereggel atkelt a Szarkos-szoroson. Utját álló csendőreimet lekaszabolta. Magam is csak nagy ügygyel-bajjal tudtam az életemet megmenteni. A kontyosok ellenállásra seholy sem találván, járásomat epusztították s most utban vannak a vármegye belsejében.»

— Tyűl kiántott fel Dobrányi Mózes — ez már csakugyan veszedett állapot! Hogy a ménkü üssön abba a Mezid bégbe!

És járt föl-alá írószobájában az öreg ur s nagyon vakarta a fejét.

Az a gondolata támadt, hogy kiszól a harmadik aljegyzőhöz, Dénesházy Firihez, ha talán tudna valami okos tanácsot adni? De hirtelen megvillant a fejében, hogy most ő a vármegye vezetője s nem volna jó, ha tekintélyét homi meggondolatlan tanácskéresekkal, ok nélkül rontaná.

Érezte, hogy a kérdést neki magának kell megoldania. Megállt és karjait összefonva, ajkát jobb oklével föltámasztva, gondolkozott sokáig. De mikép intézkedjék? Mikép? Hát úgy, mint az ősök intézkedtek.

Föl kell ültetni, még pedig haladék nélkül a vármegye fegyverfogható népét, a csendőroket, a nemességet fejenkint és az egész parasztságot. Vezesse őket a járás főbírája és szolgabirája. Ő maga pedig majd vezeti a vármegyei tisztviselőket.

Fogta a pennát és megfogalmazta a telegrammot:

«E pillanatban értesülök, hogy Mezid bég huszezer janicsárral beütött az országba s egyenesen a vármegye belsejébe készül. Meghagyom a főbíró urnak, hogy a járasa területén levő összes csendőroket tüstént reudelle a *Levendulái* szorosokhoz, ahonnan az ellenség minden pillanatban várható. Maga pedig rendelje el haladék nélkül, hogy a járas nemesei fejenkint fölkelvén, parasztjaikkal a Kenyér-mezőn gyülekezzenek folyó hó 15-ig, ahova nevezett napon magam is táborba szállandó leszek a tisztai banderiummal.»

A telegrammok elmentek annak rendje szerint. Legelőször kapta meg központi főbíró illyefalvy Illyefalvy Akos, aki humoros oldalról fogván fel a dolgot, nyomban értesítette is az alispáni hivatalt, hogy a rendeletet végrehajotta, a csendőroket utnak indultak Levendula felé, a nemesség is nagy készületben van. Hasonló válaszokat még más járasokból is kapott az alispáni hivatal.

Valódi Perzsa és Szmirna-szőnyegeket legolcsóbb árban kaphatók
Haas Fülöp és Fiai cég RIMANÓCZY-PALOTA.
 Szőnyeg, függöny óriási választékban.

már a kongresszusnak, hanem impozáns programmal illeszkednek a nagygyűlés kereteibe a hitélet izzó fókuszai, a kongregációk is. Külön is nagyarányú volna a kongregációk nagygyűlése, az egész katolikus kongresszusba beleillesztve pedig azt a mélysége-en benső katolikus jelleget adják meg az egésznek, amely nélkül igazán felemelkedni nem lehet. Ha a katolikus nagygyűlést templomhoz hasonlítjuk, ebben a templomban a kongregáció az áhitatra fakasztó művészi oltárkép.

Nagyjaiban tiszteli meg magát minden nép — és a katolikus magyar nép eddig vajmi ritkán látta katolikus vezérférfiait katolikus ügyekben is elől haladni. Mintha valami éjszaksarki jég választotta volna el nagyjainkat a katolikus közügyektől. Ezt a jeget is megolvasztotta a katolikus lélek tüzeinek lobogása s ma egyre többen, egyre buzgóbban vallják magukat nagyjaink is nyíltan buzgó katolikusoknak.

És míg annyi más téren — szépirodalomban, közgazdasági, szociális mozgalmakban, mindenütt, ahol érvényesülni akarunk, egyre van első sorban és mindenek fölött szükségünk: meggyőződésből katolikus lélekre. Ez áradjon szét a katolikus nagygyűlések most megkezdődő második tizedéből és bizony nem hozhat senki értékesebb, szebb, nemesebb ajándékot ennek a szegény országnak.

Lélek nélkül nincs élet, — akik katolikus életet akartok őszintén, igazán, szívjátok magatokba, zárjátok bensőtökbe a katolikus nagygyűlésekből szerteáradó, életet adó katolikus lelket!

*

Dobrányi Mózes bá' nagy meglepéssel vette az értesítéseket. Egész napokat irodájában töltött s készítette a rendeleteket. Fényes tiszti bandérium élén akart táborba szállani. Meghagyta azért szigorúan az összes vármegyei központi tisztviselőknél, a közigazgatási bizottság tagjainak, nemkülönbén az irnokoknak, díjnokoknak, sőt még a szolgáltnak is, hogy mint tiszti banderialisták, nem kimélvén költséget és fáradságot, kellőképpen fölfegyverkezve gyűlekezzenek a kitűzött napon a város rétjén. Így kívánja ezt a haza becsülete.

Hasonló rendeletet küldött a vármegye területén levő egyházi méltóságoknak és állami hivataloknak is. A haza megmentésének gondolái reá nehezültek lelkére. Egész napokon a teendők részletei fölött gondolkozott. Megmutatja most, hogy a legexponáltabb állásban, a legnehezebb viszonyok között is képes helyt állani. S mialatt ezt elgondolta, alacsony, zömök termete egy arasznyit nőtt a büszke önértéktől.

Hiába volt minden beszéd az öreg urat nem lehetett kapácitálni. Hazafias felbuzdulásában nem ismert határt. Mikor ideggyötrő munkáját naponkint végezvén, haza felé ment: utközben pajkos fiuk utána kiáltottak: «jön a

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, november 11.

Elnök **Návay** Lajos. A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után felolvasták az interpellációs könyvet, amelybe a következő három új interpelláció jegyzetett be nevezetesen.

Rákosi Viktor a német nyelvnek a magyar kir. Operaházban való használata.

Pozsgay Miklós a tanítók állami segélyének gyors kiutalása tárgyában.

Huszár Károly (sárvári) az olasz hadiflottának az régei tengeren való megjelenése tárgyában.

Elnök indítványára az interpellációk tárgyalására fél 2 órakor tér át a Ház.

Napirend szerint következik

a katonai javaslat.

tárgyalása.

Kovács Gyula, a Justh-párt tagja bírálja a javaslatot, s azt nemcsak politikai, hanem pénzügyi szempontból sem fogadja el. Előre bocsátja, hogy ő nem hiva a Nagy György-féle köztársasági pártnak, mert ő erősen dinasztikus érzelmű, csak hogy nem abban az értelemben, ahogy azt a szomszédos államban is magyarázzák. (Eljenzés a baloldalon.) Ő szívesen megduplázná a civilisztát is, ha az tényleg a magyar udvartartás céljaira fordíthatnák. (Eljenzés és taps a baloldalon.)

Határozottan sérelmesnek tartja a javaslatnak azon intézkedését, hogy amíg eddig az egy éves önkéntesek maguk határozhatták meg, vajjon államköltségesek avagy önköltségesek legyenek-e, addig a javaslat újabb intézkedése szerint most előbb kérelmezni kell azt, ha valaki önköltségen óhajtja önkéntesi évét letölteni. Ismételtén kijelenti, hogy a javaslatot sem általánosságban, sem részleteiben nem szavazza meg. (Eljenzés a baloldalon)

Lovassy Márton a katonai javaslattal csak politikai szempontból foglalkozik. Ez a javaslat egy örökké égő sebet szaggat fel a nemzet testében. A nemzet érzi azt a kötelességet, amelyet a pragmatika sanctio reánézve kötelezővé tesz és szívesen is hoz áldozatot a nagyhatalmi érdekekért, ha látja, hogy megbecsülik érzelmeit s tiszteletben tartják nemzeti tradícióját. Konstatálja, hogy ezek alatt a súlyos katonai terhek alatt a nemzet ereje megbénul (Igaz, úgy van a baloldalon.) s hivatkozik **Chorin** Ferencnek a delegációban mondott beszédére, mely szerint Magyarország sohasem részesedik a kvóta arányában a katonai beruházásoknál (Eljenzés a baloldalon.) E súlyos probléma megoldása csak két esetben érhető el. Az egyik az, ha a királynak teljesen módjában áll megismerni a nemzet hamisítatlan és szabadon gondolkodó véleményét. (Eljenzés és taps a baloldalon.) A másik pedig az, ha a korona részéről is részesülhetünk bizonyos jóakarattal. (Igaz, úgy van! Eljenzés balról.)

Kijelenti pártja nevében, hogy a fegyverszünet leteltével továbbra is kérlelhetetlenül folytatják a harcot e javaslat ellen. (Eljenzés és taps a bal és szélsőbaloldalon.)

Fél egy órakor áttért a Ház az interpellációkra.

Battyhány Tivadar gróf interpellálja a kultuszminisztert a közalapítványi segélyek kiutalásának hanyag kezelése miatt. A késedelmes kezelés miatt legutóbb is a sióagárdi iskola veszedelmes állapotba jutott.

Pozsgai Miklós az iskolák részére történő államsegélyeknek késedelmes kiutalása miatt interpellál.

Zichy János elismeri, hogy a kiutalások körül bizonyos késedelmek fordulnak elő, azonban ennek technikai oka van. Igéri, hogy a kiutalás gyorsítása tárgyában lépéseket fog tenni.

Huszár Károly interpellálja a miniszterelnököt, azokra a hírekre nézve, melyek szerint

«török» De nem érezte ki ebből a gúnyt az öreg ur.

Minden lépten találkozott állami és magántisztviselővel, akik gúnyos mosolygással kérdezték:

— Hát csakugyan jön a török, Mócsi bácsi?

— Semmi kétség, uraim — felelte nagy komolysággal. — Reményilem, csatlakoznak a tiszti bandériumhoz. Mikor a haza veszedelmében van, akkor senkinek sem szabad magát a veradó alól kivonni.

— Minden bizonnyal csatlakozunk, Mócsi bácsi, minden bizonnyal — felelték.

Midőn meghallotta az alispán, ott a birtokán, a tréfát, amit tisztviselőtársai az öreg ural úztek, fanyarul mosolygott és mondta:

— Ugyan, ne üzzetek gúnyt a saját szegénységünkben!

Aztán sürgősen utasította az ákosfalvai főbíró, hogy világosítsa fel Dobrányi Mózes vármegyei aljegyzőt a tényállásról. Másnap aztán megérkezett a telegramm az alispáni hivatalhoz s szólt ekképpen:

«Tisztelettel értesitem Nagyságodat, mint a vármegye ez idő szerinti vezetőjét, hogy Mezid bég — értesülvén Nagyságod hathatós intézke-

déseiről — huszezer emberével sietve hagyta el az országot. Gyalári Gáspár.»

Midőn ezt Dobrányi bá' elolvasta, arca megszeledett, kipirult, aztán magasan lebegtetve a telegrammot, befutott minden hivataloszába s nagy hangon ujságolta:

Megszűnt a veszedelem, urak! Mezid bég megijedt tőlünk, kitakarodott az országból. Itt van Gyalári öcsém telegrammja... Mégis jó volt komolyan készüldnünk, ugy-e? Nagy veszedelmet háritottam el a vármegyéről. Kíváncsi vagyok, mi lesz a jutalom? ... Hát megrökönyödtek a kontyosok. Hej! jó volt, hogy kifejtettük összes erőnket! ... Hanem most már minden fölösleges. Firi, öcsém, ird meg a főbíráknak, polgármestereknek, hogy most már minden fölösleges, haza mehet a nemesség fegyvereseivel, nemkülönbén a gyülekező parasztság is. Nincs szükség a tiszti bandériumra sem.

Haza menet is mindenkinek lelkendezve ujságolta:

— Elmult a veszedelem, uraim! Mezid bég megijedt tőlünk s megreirált.

Es nem vette észre a szegény elavult, rég letűnt világban élő öreg ember, hogy rejtett mosolygás ül az emberek arcán, tovább mennek s kicsordul a könnyük a kacagástól.

Veiszlovits Adolf és Fia

cég „Concordia Entreprise des Pompes Funébres“ Első nagyváradai temetkezési vállalatával és márvány művek gyárával Rákóczi-ut 13. sz. a. épült házába (a régi Apolló épülettel szemben) ÁTKÖLTÖZÖTT.

Az 1858. év óta fennálló vállalat jóakaratu pártfogását és támogatását új otthonában is kéri kiváló tisztelettel **Veiszlovits Lajos**.

az olasz hajóhad az Ozei tengeren hadi operációkat végez. Kéri a miniszterelnököt, hogy az olaszok tripoliszi kegyetlenségének megakadályozása végett lépjen közbe. Az interpellációt kiadták.

Az ülés vége 2 órakor.

Az ipartestület üdvözlése.

Az új kereskedelmi miniszterhez.

A nagyváradi ipartestület legutóbbi előjárásági ülésén elhatározta, hogy feliratban üdvözlöi dr. Beöthy Lászlót, kereskedelmi miniszterre történt kinevezése alkalmából.

Az ipartestület felirata, amelyet tegnap küldtek el az új miniszterhez, a következőképp hangzik:

Kegyelmes Urunk!

Mint az ország számtalan ipari, kereskedelmi és gazdasági egyesületei, nagyszámu tagot kitevő Ipartestületünk is örömmel kíván a már üdvözlők sorába állani azon alkalmából, hogy Nagyméltóságod ő felsége a király kereskedelmi miniszterre nevezte ki. Örömmel üdvözljük a nehéz munka és kötelességteljesítés alkalmából, de egyuttal kérjük Nagyméltóságod, hogy az eddig mindenekben megnyilvánult egyenes jellem szilárdságához képest az iparosok, kereskedők és az ország összes munkaadóinak közös kívánalmainak s fentmaradhatásának érdekét a megérdemelt fokig szíven viselni méltóztasson. A már-már kihaló, vagyoniilag mindig jobban össze zsugorodó s hanyatlásnak induló iparos osztályának szerény és jogos kívánsága ez, melyre ezen osztályt a Nagyméltóságod személye iránti bizalom vezeti s a ma fent álló elviselhetetlen rossz viszonyok kényszerítik. Emeli a számát a rossz viszonyoknak és a megélhetés küzdelmességének az elavult s már 20 éve sürgetett és ujításra szoruló ipartörvény s továbbá az 1907. évben létesített, de a magyarországi viszonyoknak meg nem felelő munkásbetegsegítő és balesetbiztosító törvény. Ugy az ipartörvény mint a betegsegítő törvény hibáit itt most részletezni nem kívánjuk, ösmeri azt közvetve vagy közvetlenül bátran mondhatjuk az egész ország, csak pár szóval kívánjuk a magunk és az ország iparos munkaadóinak óhaját abban kifejezni, hogy végre legyen miné. előbb egy törvény, mely az iparos és az összes munkaadók érdekét védi, azok boldogulásának útját egyengeti, nem paragrafusok özönével, melynek ismerete tudósok feladata lehet csak, hanem legyen az szűk keretbe foglalt alkotás, mely mindent felölel mint az Angol és Német birodalmak e nemű törvényei. Bizva reméljük ezt Nagyméltóságodtól, mert lehetetlennek véljük azt, hogy látva Kereskedelmi Miniszter Urunk kisiparos osztályunk pusztulását, ne sietne a már összegyűjtött adathalmaz és kipróbált, a hazai ipari és kereskedelmi viszonyokat ismerő, vezető emberek támogatása mellett Méltóságod akaratérjével és tudásával a mostani állapotot megszüntetni, a kor szellemének megfelelő, az iparosok teherviselésének szemmel tartása mellett alkotott új ipartörvényvel. Az ország iparos és kereskedő munkaadóinak másik elviselhetetlen baját képezi a már említett 1907 évi XI. t.-c. a munkásbetegsegítő és baleset biztosító törvény, melyet a való tényekkel ellenkezőleg annak alkotói szeretet törvényének neveztek el. Ez a törvény, mely a munkaadók és munkások meghallgatása nélkül jött létre, melynek elviselhetetlen hátrányait a létesítés óta állandóan pa-

naszol munkaadó és munkás egyaránt, végpusztulásával fenyegeti az ország munkaadó osztályát s céljával ellenkezőleg, nem a köznek használ, hanem az ügyvezetés folytán felesleges nagyszámban létesített tisztviselők érdekét szolgálja. Ez a törvény teremtette meg azon állapotot, hogy ma már minden munkaadó — arra, amiből reá semminemű előny nem származik, csak kellemetlenség és zaklatás — egyenes állami adójának 5, sőt 10 szeresét fizeti, hogy a már előbb említett munka és streikvezetőkől és szociálista uszítókból lett közgazdasági tudósok és pénztári tisztviselők fényes nagyuri életet élhessenek. Nagyméltóságod magas tiszttségének elfoglalása előtt már bizonyára tudomással birt az itt fentemlített törvények tarthatatlanságáról, melyek fejlődés helyett pusztulással fenyegetik a munkaadók lét-fentmaradását. Eppen ezért kérjük Nagyméltóságú Kereskedelmi Miniszter Urunkat, kegyeskedjék sokoldalú állami teendői között ezen két, az ország munkaadóit pusztulással fenyegető törvény módosítását a sürgős teendők közé sorolni, ami által miné a baha munkaadói hálánk kifejezése mellett Nagyméltóságú Miniszter Urat a Gondviselés által megjelölt fértinnak fogjuk megismerni, ki osztályunkat a végveszélyből, a megérdemelt jobb jövőbe vezeti. Maradtunk a váradi Ipartestület nevében

Nagyméltóságodnak alázatos szolgálói:

Nagyvárad, 1911. nov. 10.

Dévald László,
ipartestületi titkár.

Bertesy György,
ipartestületi elnök.

Gróf Khuen Héderváry a királynál.

Gróf *Khuen Héderváry* Károly miniszterelnök tegnap este hét órakor titkára, dr. Bárczy István kíséretében Bécsbe érkezett és a Magyar Házban szállt meg. A miniszterelnök ma reggel Vértessy Gézának, a király személye körüli miniszterium államtitkárjának jelentéseit fogadta, azután több látogatást tett. Déli félegy órakor Schönbrunnba hajtatott, ahol egy órakor *kiköltésén jelent meg a király előtt.*

A miniszterelnök audienciáján elsősorban az ellenzékkel kötött tegyverszünetről és az új elnökség megválasztásáról tett jelentést a királynak. Szóba került még a delegáció egybehívásának ideje is, erről azonban még nincs végleges döntés.

Gróf Khuen Héderváry valószínűleg ma délután hédervári birtokára utazik és onnan hétfőn reggel tér vissza Budapestre.

FLEGMAN

új áruházát
megnyitotta,

melynek megtekintésére a
n. é. közönséget tisztelettel meghívja.

A delegáció. Félhivatalosan jelentik, hogy a delegációk az idén nem fognak rendezülésekre összejönni, csupán karácsony és újév között három napig fognak ülésezni, hogy megszavazzák a jövő évi közös költségvetés indemnitását. Magát a közös budgetet legközelebb minisztertanács fogja megvitatni gróf *Aehrenthal* közös külügyminiszter elnöke alatt Bécsben s erre a konferenciára a magyar miniszterelnökkel a pénzügyminiszter és a honvédelmi miniszter is az osztrák fővárosba utazik.

Az olasz-török háború.

Egy zászlóalj felkoncoltak.

Konstantinápoly, nov. 11. Nechad bey török fővezér jelenti a hadügyminiszteriumnak: E hó hatodikán visszavertük az olaszokat. 200 halottjuk volt. A 83. gyalogezred egy zászlóalját, mely aznap jött Milanóból, az utolsó szál emberig felkoncoltuk. 856 hadifoglyot ejtettünk.

Tripolisz, nov. 11. Kedden délután a 10. Bersaglieri ezred, amely Tripolisz előtt a harc-vonal balszárnyán áll, két kilométernyire tudott előnyomulni. Ez az első nagy eredmény hetek óta.

A kolera rémesen pusztít. E hó hetedikén a városban 460 halálozás fordult elő. A német konzul panaszt emelt Caneva tábornoknál, hogy háza előtt temetetlenül hevernek a kolerás halottak.

Az olaszok hadereje.

Milano, november 11. A Secolo híteles statisztikát ad az olasz hadsereg számarányáról. 1888—91-iki korszakot beszámítva, 375.000 ember áll fegyver alatt. Ebből levonva 15.000 főnyi póttartalékost, továbbá 55.000 embert, amely haderő már Tripoliszban van és 125.000 főnyi most bevonult és még ki nem képzett legénységet, 180.000 kiképzett katonára áll fegyverben, amelyet bármikor utnak lehet indítani Tripoliszba.

Konstantinápoly, november 11. Ejszánkánként nagy magasságban többször megjelent Szmirna fölött egy olasz repülőgép és fény-szórók világítása mellett kikémlelte az erőditéseket.

Róma, november 11. A tegnapi ütközetben az olaszok a törököket vissza szorították és abban a reményben vannak, hogy az ellenséget ki fogják szorítani az oázisokból. Ez a hír megerősítésre szorol.

Gimnáziumi tanárból udvari tanácsos. A hivatalos lap egyik legközelebbi száma új udvari tanácsosi kinevezésről fog hirt adni. Egy kiválóan érdemes embert ért ezuttal a királyi kitüntetés, *Cherveny Flóris*, a Barcsay-urcai főgimnázium nyugalmazott igazgatóját. *Cherveny Flóris* negyvenhárom esztendeig szolgálta nagy lelkesedéssel a magyar pedagógia ügyét.

KAJÁRI ÖDÖN

ELEKTROTECHNIKAI VÁLLALATA HELYI ÉS VIDÉKI TELEFON
Nagyvárad, Beöthy Ödön-u. 46. **497.**

Készít villamos világítási és erőátviteli, valamint csengő és házi telefon berendezéseket.

A legjobb minőségű **Dr. JUSTH-féle** Wolframlámpák 2 K 30 L-ért kaphatók.

Legjobb minőségű
valódi amerikai cipők
REICHARD áruhaza
cégnél kaphatók.

UJDONSÁGOK.

* **Az Oltáregyesület ájtatossága.** A nagyváradai Oltáregyesület ma, vasárnap, nov. 12-én az Olasz plébánia templomban tartja ájtatosságát. Reggel 7 órakor Szentség-kitétel és szentmise; délelőtt 9 órakor ünnepélyes szent mise és prédikáció; délután 5 órakor litánia, szent beszéd és az Oltáriszentség betétele lesz.

* **Nagyvárad küldöttsége Beöthy miniszternél.** A csütörtöki városi közgyűlésen, Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága lelkes éljenzés közben örömmel határozta el, hogy dr. *Beöthy* Lászlót, Nagyvárad városának több mint 10 évig volt főispánját, kereskedelmi miniszterré történt kinevezése alkalmából feliratban üdvözi s szeretetéről, tiszteletéről biztosítja s a törvényhatóság feliratát küldöttség útján juttatja a miniszter elé. Mint értesülünk, holnap, hétfőn adja át Nagyvárad város küldöttsége a feliratot *Beöthy* László miniszternek. A küldöttséget *Hlatky* Endre főispán vezeti a miniszter elé.

* **A belügyminiszter az aviatikáért.** *Hederváry* belügyminiszter tegnap az aviatika támogatása érdekében körrendeletet intézett a törvényhatóságokhoz. A körrendeletben tudatja a miniszter a vármegyékkel, hogy a magyar aviatika felsegélyezése végett legközelebb gyűjtő-íveket fognak kibocsátani. A miniszter az íveket melegen ajánlja a vármegye figyelmébe.

* **Vetítést a kath. körben.** A nagyváradai kath. körben kedden, november 14-én lesz a legközelebbi vetítést. Ez alkalommal *Bertram* Bruno premontrai rendű főgimnáziumi tanár tart előadást a Röntgen-sugarakról, vetített képek bemutatásával. Az előadás délután fél 6 órakor kezdődik a kör helyiségében.

* **Nagyváradiak a kath. nagygyűlésen.** Ma kezdődik a XI. katolikus nagygyűlés. Az egész országból ezrek és ezrek utaztak ez alkalomra a fővárosba a katolikus vezértériak vezetése alatt. Három napig tart az ünnepélyes nagygyűlés, melynek célja a katolikus öntudat növelése és a katolikus hitélet fejlesztése. Ugyancsak most tartják a fővárosban a Mária kongregációk kongresszusukat. A kath. nagygyűlésen Nagyváradról a következők vesznek részt: gróf *Széchényi* Miklós v. b. t. t., megyés püspök, ki az Orsz. Kath. Iskolaegyesület közgyűlésén elnökölt, dr. *Radu* Demeter gör. kath. püspök, *Fetser* Antal felsz. püspök,

dr. *Karácsonyi* János kanonok, a nagyváradai kath. kör elnöke, Des *Echerolles-Kruspér* Gilbert, *Gaszner* Károly, dr. *Guta* Elemér, dr. *Hoványi* Gyula jogtanár, *Imrik* S. Zoltán plébános, dr. *Imrik* Gusztáv, *Kelemen* Kálmán, dr. *Kiss* Döme, *Kosztai* István, dr. *Krüger* Aladár, *Lipcey* Gyula, dr. *Papp* Károly, *Rónay* Antal, *Sürger* Bertalan, *Szalai* János, *Szebeny* Gyula, *Székely* Sándor, *Szilágyi* Dózsa, *Vitkó* Vilmos. A joghallgatók közül: *Bárdos* József, *Molnár* Lajos, *Pajor* Kálmán. A katolikus legényegylet képviselőiben: *Kádár* János, *Kozár* János, ifj. *Dobozy* János, *Rácz* Béla, *Kmecz* Lajos, *Vadász* Adorján, *Galló* János és *Gálty* Sándor igazgató. Végül a főgimnáziumi Mária-kongregációnak több tagja, kik elnökükkel *Szilágyi* Dózsa prem. főgimnáziumi tanárral utaztak Budapestre. *Krüger* Aladár és *Szilágyi* Dózsa előadásokat fognak tartani a nagygyűlésen.

* **Az alispán Szalárdon.** *Fráter* Barnabás alispán a jövő héten folytatja a főszolgabíróságoknál a hivatalvizsgálatokat. Kedden a szalárdi hivatalt vizsgálja meg az alispán.

* **A vármegye új címere.** A vármegyházán már csak a kisebb tatarozási munkálatokat végzik és ezzel befejezik ezen az ócska épületen az utolsó javítást. Tegnap az új köntösbe öltöztetett megyei székházra feltették a régi címereket is. Főlöszlegesen tartjuk ezeket a címereket már a megyeházára, mert tudomásunk szerint *Bunyitay* Vince már pár éve megtalálta a vármegye igazi címerét, melyért annak idején a megye köszönetet is szavazott sőt el is határozta, hogy a megtalált címet használatba veszi. Sajnos azonban ugylátszik a megyeházán elfeledkeztek az értékes leletről és a fontos ügyet betették a feledés irattárába, hogy majd pár évtized múlva ismét felfedezze ott valaki. Lehet, hogy majd akkor érdemesnek tartják az utódok használatba venni az igazi címeret.

* **Mangra Vazul és papjai.** *Mangra* Vazul nagyváradai gör. kel. püspöki helynök ma feliratot kapott 216 román lelkésztől, a kik tiltakoznak a román nemzetiségi képviselők jelenlegi politikája és a román sajtónak *Mangra* ellen intézett támadásai ellen. A feliratot aláírták a nagyváradai, tenkei, beéli, beléayesi kerület és a vaskóhi esperességi kerület főesperese, esperesei és lelkészei. Kijelentik, hogy népünk jelenlegi vezetői személyes becsavágyuktól ösztönözve belső viszálykodásaik eredményeképp népünk ügyét a romlás lejtőjére vitték. Felkérlik *Mangrát*, hogy maradjon meg jelenlegi politikája mellett.

* **Előkészületek a kamarai választásokra.** A nagyváradai kereskedelmi és iparkamara beltárgyjainak választása iránt, mivel már egy hét múlva elérkezik a választás napja, élénk mozgalmakra van kilátás. A kereskedők között szervezett *reformpart* végrehajtóbizottsága ma, vasárnap délelőtt 11 órakor a *Llyod*-kávéház téli kertjében gyűlést tart, melyen a bizottság tagjain kívül mindazokat szívesen látják, akik a párt mozgalmában részt akarnak venni. — A *Kereskedelmi Csarnok* szintén ma tart gyűlést a kamarai választások ügyében. — A *gyáriparosok* orsz. szövetségének nagyváradai

fiókjá pedig a *keresk. és iparkamara* nagytermében szintén ma, vasárnap délelőtt 11 órakor tart értekezletet a kamarai választások dolgában. Előreláthatólag nagyon mozgalmas lesz a beltárgy választása.

* **A balassfalvi érsek meghalt.** Dr. *Mihályi* Tivadar görög katolikus érsekmetropolita, aki néhány nappal ezelőtt mentel Budapestre a katolikus nagygyűlésre, tegnap rosszul lett s a Grünwald-szanatóriumba szállították, ahol nemsokára meghalt. *Mihályi* borbélyban szenvedett s a jövő hétfőn vagy kedden akarta megperálja *Dollinger* professzor.

Az elhunyt főpap életrajzi adataiból a következőket adjuk. Született 1841. május 19-én a máramarosi Jád községben. Középszkoláit részben Nagyváradon, Szombathelyen és részben Kassán végezte. Tanulmányainak befejezésekor a bölcséleti és hittudományi oklevelet nyerte, amikor a szamosújvári teológiának előbb felügyelője, később tanára lett. 1869-ben az ujonnan kinevezett érsek *Vancsa* János maga mellé vette és érseki titkárává nevezte ki. 1874-ben Lugosra neveztek ki püspökké. 1895. május 26-án a gyulafehérvári és fogarasi érsekké választották. Az elhunyt érsek igen huzgó főpapja volt érsekségének. Mostani betegsége már nem új keletű az érseknek. Ezelőtt néhány évvel egy szentszéki tilésen ugyanis már szélhűdés érte. A betegségből bár akkor hosszas kezelés után felépült, mégis annak utómaradványait mindenkor megérezte. Orvosai a felgyógyulás után kijelentették, hogy előbb utóbb meg fog ismétlődni a baj és akkor végzetessé lesz, ami tényleg be is következett.

* **Alkoholelleses szövetség.** Az alkoholelleses Szövetség a XI. Katolikus Nagygyűléssel kapcsolatban Budapestén a Középponti Papnevelőintézet nagytermében folyó hó 13-án d. e. 10 órakor gyűlést tart, melynek tárgysorozata a következő:

A gyűlést megnyitja a Szövetség védnöke: gróf *Majláth* Gusztáv Károly erdélyi püspök. *Szabó* György szövetségi elnök: Mozgalmunk irányelvei. *Schürger* Odón: Alakítsunk országos katolikus absztinens egyesületet.

Trnál Rezső: Miért zárassuk be vasár- és ünnepnapra a korcsmákat? *Dömötör* György: Alkohol ellenes népoktatás.

A szövetség gyűlése után tartja meg a Magyarországi Absztinens Papok Egyesülete alakuló közgyűlést.

* **Tűz.** Tegnap reggel fél 7 órakor telefonon értesítették a várad-velencei fióktűzrőszéget, hogy *Retek* Istvánné Hid u. 1. szám alatti háza kigyulladt. A tüzoltók rögtön kivonultak és pár perc alatt sikerült elfojtani a tüzet. A rendőrség kiküldöttjei is megjelentek a színhelyen és megállapították, hogy a tüzet a tüzhelyről egy forgácscsomóba pattanó szikra okozta. A kár nem nagy.

* **Bátriból nem lehet Batori.** *Bátri* Kálmán kömüves segéd, jelenleg vándor mozgólénykép színházú ajdonos az iránt folyamodott a belügyminiszterhez, hogy vezetéknévét »Batori«-ra változtathassa. A belügyminiszter azonban a kérelmet nem teljesítette. Minden indokolás nélkül értesíti erről Nagyvárad városát.

20 százalékkal olcsóbb uri ruha beszerzési forrás.

Ha finom szövetből készült divatos és modern szabású ruhát szeret viselni olcsón, sétáljon el

Darabont Gyula előnyösen ismert uri szabó divattermébe, Páris-u. 12. sz. alá, vagy hívja fel 980 sz. telefont,

Mert azért van mellesleg ebben az a különben teljesen moderán berendezett divatterem, hogy vevőit olcsón és jól szolgálhassa ki. *Dus* rakományba megérkeztek a legjobb gyártmányú angol, francia, skót és hazai szövetek, double felöltő és divat mellényekmelék berendezkedésem olyan, hogy a legkényesebb izlést is kielégíthetem. Műhelyemet és mintáimat bárki vételkényszer nélkül megtekintheti. **Elsőrendű munkaerők.** Vidékre mintát küldök, esetleg egy jól álló viselt öltöny beküldése elég, erről újat készítek. **Mitlképes agyéneknek és tisztviselőknék részére is.**

* **Hatszázhuszonhárom elmebeteg** A belügyminiszter statisztikai kimutatás közli az ország minden kórházában ápolat elmebetegekről. A kimutatás szerint a biharmegyei elme-kórházban összesen 623 beteget kezeltek.

* **Pusztít a járvány.** Szomorú hírt közöl velünk *cséffai* tudósítók. A beérkezett tudósítás szerint tizenöt nap óta a járás székhelyén a vörheny szedi áldozatait. A betegség dacára annak, hogy nem nagy arányú, amennyiben jelenleg tizenhat beteget van, mégis igen veszélyes lefolyású. Eddig nyolc gyermek esett a vörhenynek áldozatul. Tegnap egyszerre négy gyermeket temettek el, akik a pusztító járvány következtében haltak meg. A hatóság a legszigorúbb óvintézkedéseket fogantatosította a betegség továbbterjedésének megakadályozása végett. Az iskolák és az óvoda be vannak zárva. *Mezőtelegről* szintén a vörheny fellépéséről ad hírt tudósítók. Itt a vörheny mellett még a difteritisz is uralkodik. A betegek száma igen nagy. Tegnapelőtt az iskolákat három hétre bezárták.

* **Elütötte a kocsi.** Tegnap este fél 6 órakor egy egyfogatu konfli örülten vágatott a Szent László hidon. Weisz Mór 60 éves Szalárdi-utca 13. szám alatti lakos az ut közepén ment és a vágatató kocsi elütötte. A Bémer-téri őrszem Nagy Lajos 50-es számú rendőr rögtön kihívta a mentőket, akik a fején súlyosan sérült embert beszállították a biharmegyei kórházba. Allapota súlyos. A sebesen hajtó kocsi ellen az eljárást megindította a rendőrség.

* **Névváltoztatás.** Neumann József nagyváradi lakos vezetéknévét »Nógrádi«-ra változtatta.

* **A belügyminiszter a gyermekszanatóriumért.** Gróf *Khuen-Héderváry* Károly belügyminiszter is átérzve a magyar társadalmi gyermekvédelem nagy fontosságát, melylyel a külföld előtt is méltán elismert állami gyermekvédelem sikereit és eredményét szolgálja, a legnemesebb érdeklődéssel viseltetik minden olyan társadalmi mozgalom iránt, mely a modern magyar gyermekvédelem előbbre vitelét támogatni hivatott. Most a belügyminiszter megleghangú körrendeletet bocsájtott ki, melyben az összes hatóságok és a nagyközönség figyelmébe ajánlja azt az áldásos munkásságot, melyet a *Hohenberg* Zsófia hercegnő legmagasabb védnöksége és a gróf *Zichy* János vallás és közoktatásügyi miniszter kormányzata alatt álló Gyermekszanatórium Egyesület kifejt. Ez a legnemesebb emberbaráti cél szolgálja abban álló egyesület, — mondja a miniszteri rendelet — a Balatonalmádban épített »Zsófia Gyermekszanatóriumában« máris számos elhagyott, beteg gyermek ápolásáról gondoskodik, hogy pedig áldásos gyermekvédő munkáját a jelenleg szervezés alatt álló második intézetében, a székesfehérvárosban, annak budai részén építendő gyermekszanatóriumában is minél eredményesebben folytathassa s a melegen érző szívek mind-n részvételére méltó szegény, elhagyott, beteg gyermekek könnyeit felszártva a jövő nemzedék megerősítését és gyarapítását, — úgy mint a múltban már oly ritka szép eredménnyel tette — továbbra is hathatósan munkálhassa, a közigazgatási tisztviselőknek ezen magaslatos cél érdekében kifejtendő fáradozására állandóan nagy súlyt helyeznek. De kéri a rendelet a nagy közönséget is, hogy a budai Gyermekszanatórium érdekében engedélyezett karácsonyi gyűjtés eredményes is legyen, hogy

szegény és gazdag egyaránt nyissa meg szívét, amikor saját gyermekének karácsonytját díszíti és gondoskodik anyai, apai szívének boldogságára, saját kisededének örömeiről, gondoljon némi adománnyal arra a védtelen gyermekvilágra, amelynek megmentését a Gyermekszanatórium feladatául tűzte.

* **Megmárt éjjeli őr.** *Mátyás* Vazul nagybárodai éjjeli őr rendes körutját végezte tegnap éjjel, amikor egy bokorból egy kutya ugrott elő és Mátyásnak megharapta a lábát. A megmárt embert felszállították a Pasteur intézetbe. A veszett kutyát agyon verték.

* **Villamos világítás a Felixfürdőben.** A nagyváradi városi villamosnő fejlődéséről tanuskodik, hogy már a város határán kívül is igénybe veszik. Jelenleg a nagyváradi káptalan ősi gazdaságában szolgált villamosáramot a városi telep, most pedig arról van szó, hogy a Felix fürdőbe és természetesen a közbe eső két községbe is kivezessék a villamosmű hálózatát. Ugyanis *Komssik* Alajos, a Felixfürdő bérloje tárgyalásokat folytat a városi villamosmű igazgatójával az iránt, hogy a fürdőtelepet villamosvilágítással rendezze be Nagyvárad város villamos műve. Ha az egyezés létre jön, bizonyára a Püspöktúró is igénybe veszi a modern világítást s valószínű hogy még több fogyasztó is akad Várad-Szőlősn és Várad Szentmártonban. Ilyen fogyasztókul ajálkoznak bizonyára a premontrai rendház Szentmártonban, a két község plébánia épületei, a két község háza, valamint a két fürdő területén levő villák, a sörgyár stb.

* **Piskolt vagy Reszeg.** Van egy vasuti állomás Biharmegyében, melyet Reszegpiskoltnak hívnak. Emiatt a keitős név miatt igen sok kellemetlenség fordult elő, miért is most a község előjárósága azzal a kérelemmel járult a vármegye törvényhatóságához, hogy Reszegpiskolt elnevezést a vasuti állomáson Reszeg-re, vagy Piskolt-ra változtassák.

Kísérletek a grázi katonai kórházban igazolták: A fekvőbetegek székrekedésénél is a természetes **Ferenc József**-keserűvízzel határozott gyógyeredmények értek el! A hatás minden kellemetlen érzet, vagy utóhatás nélkül áll be, amiért a Ferencz József-vizet minden beteg szívesen issza. — Kapható gyógytárakban és fűszerkereskedésekben. A Szétküldési-Igazgatóság Budapesten.

* **A »Népmozgó Színház« megnyitása.** Tegnap este fél 7 órakor volt a megnyitó-előadás a Teleki-utca 35. szám alatti Népmozgó Színházban. A szép tágas helyiséget zsutolóság megtöltötte a közönség. A mozi agilis igazgatója *Paizs* Béla mindent elkövetett, hogy minél kellemesebb szórakozó helyet nyújtson a közönségnek. Az elsőrangú és nívós műsor, melyet még ma is adnak, a következő: Utazás egy ruha körül, bohózat. Kirándulás Olaszországba, látkép. A szabadjegy, kacagató. Az ifju detektív, bohózat. Késő bánat, dráma. Büszke szívek, dráma. A sorsüldözött, szenzációs dráma az életből merítve. Helyárak: Főntartott hely 80 f., I. hely 60 f., II. hely 40 f., III. hely 20 f. Szombat és vasárnap délután 3—6-ig félhétjegyű előadások lesznek. Holnap új műsor.

* **Leégett gyufagyár.** Kecskemétri táviratozzák: Egy részvénytársaság tulajdonát képező gyufagyár az éjjel 12 órakor kigyuladt és a gépház kivételével teljesen leégett. A tűz elpusztította az összes készárut, a gyufagyártáshoz szükséges nagymennyiségű anyagot és a gyár seljes belső felszerelését. A tüzet csak reggel 6 órakor sikerült lokalizálni.

* **Halál az orvos előtt.** Tegnapelőtt *Ille* Pável tötösi gazdálkodó az élesdi kör-orvoshoz ment be, hogy vizsgálja meg mert már régóta rosszul érzi magát. A szerencsétlen ember már annyira rosszul volt, hogy alig állott a lábán és még mielőtt az orvos megvizsgálta volna vérhányás vett erőt rajta, mely oly erős és tartós volt, hogy minden orvosi beavatkozás dacára is fél óra alatt végzett vele. *Ille* hulláját visszavittek Tötösrre, ahol tegnap el is temették.

x **Itt a vadászat!!** Ha élvezettel akar vadászni, úgy fegyverét és patron szükségletét szerezz be szakembernél, mert nem mindegy az, hogy csak puska vagy patron legyen, hanem fontos, hogy az jó és szakértő által legyen készítve, ne hagyjuk magunkat félrevezetni hangzatos hirdetésekkel, mert rendszeren későn bánjuk csak meg, ha ilyeneknek felülünk. **Sauer**-féle fegyverek eredeti gyári árban árjegyzék szerint; továbbá a legelső rendű gyárosok fegyverei csak **LADANYI JÓZSEF** puskaművesnél kaphatók eredeti árban. M. kir. lőporáruda. Telephon 269. Nagyvárad Rákóczi-ut.,

x **A Küküllőmenti első szőlőoltvány** telep Medgyesen (Erdély), melynek tulajdonosa Caspari Frigyes, ritka szakértelemmel párosult mintakezelés és a nagy költséggel berendezett vízvezeték segítségével oltványait oly kiváló és kifogástalan minőségre emelte és oly szépen fejlődött anyagot képes szállítani, aminőt az ország egy szőlőtelepe sem.

x **Takarítónő** kerestetik Rákóczi ut 5. sz. Penzióba I. em.

x **A LA GERBEAUD** színházi cukorkák kizárólag csakis **Aszódynál**, Kossuth-utca 66 **Cukorkakirálynál** Kert-utcán kapható eredeti csomagolásban, I-es 2 K, II-ös 1 K, III-as 50 fill. Kiváló finom, jó minőségűért a cég neve garancia. Minden csomagon az **Aszódy** név olvasható. :: **Telefon 635.** 550

x **Október havában** megjelenő magyar és német folyóiratok nagy választékban érkeztek. Kérjen mutatványszámot. **Benkő Artur.** Telefon 870.

Rimanóczy műbutorgyár.

::: Állandó bútorkiállítás. :::
I. rendű tölgy és bükkfa parketta saját gyártmány.

Saját készítményű modern cserépkályhák állandóan raktáron. Elvállalja kályhák javítását.

Raktár és iroda: Rákóczy-ut, saját ház.

::: TELEFON: 796. :::

Költségvetés díjtalan.

Jenny Jenő óras és ékszerész

Nagyvárad, Sz. János-u. 39 sz.

Ajánlja dúsan felszerelt raktárat zseb- és ingaórákban, valamint legújabb kivitelű ékszertárgyait, óra és ékszer javításokat a legjutányosabb árban pontosan eszközlők s valamint briliáns köveket és

tört aranyat napi árban becserélek és megveszem. Óra javításokért 1 évi kezességet vállalok. A helybéli és vidéki n. közönség szíves partfogását továbbra is kérem. Maradtam

tisztelettel

Jenny Jenő.

ORSZÁGOS KÖZVETÍTŐ BANK
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Nagyvárad, Rimanóczy-utca 9. I. em.

Kieszközöl
**törlesztéses és jel-
zálog kölcsönöket,**
Financirozza HÁZAK VÉTELÉT és ELADÁSÁT
és azokra, mint minden más ingat-
lanra a legmagasabb értékbecslés
szerint GYORSAN OLCSO KÖLCSÖNT folyósítat.

Kolosváry Sándor

ékszerész, arany és ezüstműves üzletét
folyó év május 1-én helyezte át
míg az építkezés tart Nagy-
várad, Rákóczi-ut 5. sz. Veiszlovits
házba, az Orsolya zárda templomával
szemben.

Tudósítás!

Tudatni kívánom az igen tisztelt eddigi megrendelőim-
mel és az elegáns ruhákat szerető uri közönséggel, hogy
az őszi és téli szöveteim
megérkeztek. Angol és belföldi szövetekben oly nagy
választékkal rendelkezem, hogy bármelyik fővárosi
céggel felveszem a versenyt, ugyszintén az előállít-
ásban is, ami a saját vezetésem alatt történik

Nagybecsű pártfogást kér

FRIEDLÄNDER

angol uri szabó cég

Nagyvárad, Szent János-utca 4. sz.

Mintákkal kívánatra házról szolgálók.

Telefon 11-41.

Telefon 11-41.

ÓVÁS.

Óvakodjunk a selejtes
kézi munkáktól, Bóvli
árut ne vegyen, mikor

ujat és szépet

nálam az ellsmert olcsó
áron szerezhethet be.

TÁTRAY GUSZTÁV

Rákóczi-ut 4. sz. — Telefon 783.

Figyeljünk a czégre

Csillár és fémmáru gyártási telep:
Nagyvárad Iroda s raktár
Szt. János-u. 1. Bémer-tér 3.
Telefon 556. Készítik a legizlésebb kivitelben
modern és stilszerű csillárokat, villamos, gáz vagy
petroleumra. Átalakítások s régi csillárok galvanizá-
lása; villamos motor, világítási és csengő
berendezések a legolcsóbban. Kiváló tisztelettel STERN
ADOLF. 33

Értesítés.

Van szerencsénk a mélyen tisztelt háztulajdo-
nos urak becses tudomására hozni, hogy
Óváry Lajos kályhás üzletét
átvettük s az eddigi szolid alapon folytatjuk
ÓVÁRY TESTVÉREK

cég alatt.

Kiváló Jóságú modern és izlése kályháinkkal,
pontos kiszolgálással és becsületes munkával óhaj-
tjuk továbbra is mélyen tisztelt megrendelőink elis-
merését kinyerni s a boldogult elődünk által szerzett
bizalmat továbbra is fentartani. A legdivatosabb és
leggyorsabb

cserépkályhák

állandóan raktáron vannak.

Javítási munkák a legrövidebb idő alatt eszközöltetnek.

Nagybecsű megrendeléseiket kérve, vagyunk tisztelettel

Óváry Testvérek kályhás iparosok

(Óváry Lajos utódai).

Csengeri-utca 27. szám.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Vasárnap d. u. Iglói diákok.

Vasárnap este Eszematda. (premier.)

Hétfő: Eszematda.

Kedd: Eszematda.

Szerda: Eszematda.

Csütörtök délután: (ifjúsági előadás Gaál
József születésének 100 éves fordulójára alkal-
mából) a Peleskei nótárius.

Csütörtök este: Cigányszerelem.

Péntek: Theodor és társa.

Szombat: délután 3 órákor gyermek elő-
adás (Basa bácsi meséi).

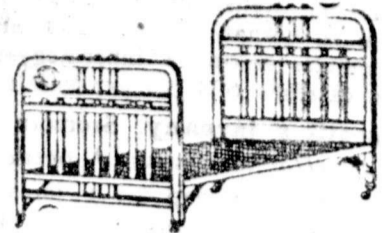
Vasárnap d. u.: Cornevillei harangok.

Vasárnap este: A Csikós.

A mai bemutató. Hetek óta lázasan
készültek a színháznál a ma esti bemutatóra.,
s most nagy várakozással néznek a mai pre-
mier elé. Minden jel arra mutat, hogy ismét
egy forró sikerű operett kerül a színház mű-
sorára. Az Eszematda azok közül a kedves
mozgalmas és finom muzsikájú operettek kö-
zül való, a melyek a világ mindegy részén nagy
sikert aratnak. Szenzációs látványosságok te-
szik változatossá a darabot.

A Peleskei nótárius. Kedves, kegye-
letes irodalmi előadása lesz a színháznak csü-
törtökön délután. Gaál József születésének
századik évfordulóján előadják eredeti szövegé-
ben a Peleskei nótáriust, a magyar bohózat
irodalomnak ezt az elévülhetetlen remekét. Ez
az előadás bár ifjúsági előadás lesz, de azt
hisszük, az irodalom minden igaz barátja él-
vezettel fogja végig hallgatni az érdekes elő-
adást.

Vas és rezubitor

gyári raktári

Szekerényágy 3 matracca 20 korona
Sodronybetét 10 korona
Rézkarmiss 4 korona
Gyermekágy 24 koronától feljebb, kapható
Kohn Adolf
vaskereskedőnél Nagyvárad, Kossuth-utca
10 sz. Telefon 636.

TANÜGY.

Jóváhagyott alapítólevél. Nagyszal-
onta községe 1906-ban 400 koronás alapítványt
tett azzal a meghagyással, hogy annak kama-
tait évenként az a legjobb tanuló kapja, aki a
történelemben a legnagyobb jártasságot sajá-
títja el. Az alapítványt II. Rákóczi Ferenc em-
lékére tette a község és az alapítólevelet fel-
terjesztette a belügyminiszterhez jóváhagyás
végett. A miniszter tegnap küldte le a jóvá-
hagyott alapítólevelet.

A tanítók közgyűlése. A biharvár-
meggi általános tanítóegyesület november 10-án,
csütörtökön délelőtt fél 10 órákor tartja évi
közgyűlését Nagyváradon a vármegyei ház nagy-
termében. A közgyűlésen, a rendes folyó ügye-
ken, jelentéseken, költségvetésen kívül három
előadás lesz. Rákos István, székesfehérvári ig-
tanító, a budapesti hivatalos tanítótestület el-
nöke az Eötvös-alapról; — Horváth István al-
elnök a tanítói fizetésrendezés ügyéről; — Bod-
nár János, a központi járáskör elnöke a bihar-
megyei tanítók házáról tartanak előadásokat.

S P O R T.

A mai football mérkőzés. Az aradi
tornaegyesület football csapata, amely ma,
vasárnap délután fél 3 órákor mérkőzik az N.
A. C. első football csapatával, ma délelőtt ér-
kezik meg. A mérkőzés iránt igen nagy az
érdeklődés, aminek fő oka az, hogy a football
sportot kedvelő közönségünk, amely az utóbbi
időben hatalmasan megnövekedett, lelkes örö-
mel és minél nagyobb számban akarja újra
ittthon üdvözölni az N. A. C. csapatát, több
heti távolléte alatt elért jelentős győzelme
után. De érdeklődésre tarthat számot a match
azért is, mert körülbelül egyenlő erejű csapa-
tok kerülnek egymással szembe a fenyőverte
Rhédey kerti pályán és csakis szépen combi-
nált, öntudatos és erőlyes játék mellett lehet a
a győzelemre számítani. A match a szokásos
belépti-díjak mellett tekinthető meg. Délelőtt a
második csapatok mérkőznek s e mérkőzésekre
training jegyek válthatók.

Reggelizés előtt félpohár
Schmidthauer-fele
Használata valódi áldás gyomorba-
josoknak, székszorulásban szenvedőknek.

Igmándi keserűvíz

Az elrontott gyomort
2-3 óra alatt tel-
jesen rendbehozza
Kis üveg 40 fill.
Nagy üveg 60 fill.

Kapható Nagyvárad és vidékén minden gyógyszerárban és jobb fűszerüzletben.

IRODALOM.

Megjelent az Utitárs. 170 rövid elmélkedés, papok, papnövendékek számára; de a hitek is nagy haszonnal forgathatók. Ára díszes kötésben 2 korona. Megrendelhető ily cím alatt: *Sóóthy Gyula lelkiigazgató Gyulafehérvár.*

A Vasárnapi Ujság november 12-iki száma egész tömegét közli a szép és érdekes képeknek a kissármási földgáz ézészről és az oltási munkálatokról, a képviselőház lemondott és új elnökeiről: *Berzeviczy* Albertről és *Návay* Lajosról, Kóbor Leó kiállításáról, a gomboserdői új vasúti hidról, a Brooks-féle üstökös-ről, az erdélyi kercsi apátság romjairól, a fővárosi rendőrség razzijairól, Mária királyné nagyváradi sírjának kiásásáról, a leboatott Pillvax kávéházról, a Kisfaludy Károly téthi szülőháza helyén leplezett emlékműről, *Bartha* Miklós szobrának mintájáról. Szépirodalmi olvasmányok: *Kafka* Margit regénye, *Pásztor* Árpád verse, *Gagyhy* Dénes novellája, *Atherton* angolból fordított regénye. Egyéb közlemények: csillagászati cikk a Brooks féle üstökös-ről, tárcacikk a hétről s a rendes heti rovatok. Irodalom és művészet, sakkjáték, stb. — **A Vasárnapi Ujság** előfizetési ára negyedévre öt korona. Megrendelhető (Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 4. szám.)

ZENE.

Stefániai Imre.

— *A zenepártolók első hangversenye.* —

Mikor a napi munkában eltörődve, fáradtan jártuk az utcákat, már hetek óta frissítőleg hatott reánk, mikor a kirakatokban, u casarkon megláttuk a zenepártolók sárga plakátját. A zenekedvelőnek olyan egy szép hangverseny, mint a fonnyadt virágnak az eső, mint a betegnek a napfény, felüdíti, táplálja a lelkét, magasabb, szebb régiókba ragad, elfelejti a bánatot, a gondot és szinte megtisztultnak, jobbnak érzi magát az ember.

Ilyen hatást tesz reánk *Stefániai Imre* csodás zongorajátéka, melyet tegnap este, a zenepártolók első bérleti hangversenyén újból élvezhettünk. A művész megizmosodott, megfőrtasodott tavaly óta. Játéka sokat nyert imponáló erőben, úgy, hogy alig tudnánk hozzá hasonló Liszt-interpretációt megnevezni. A műsor tulnyomó részben Liszt darabjaiból volt összeállítva, bizonyosan az ideai századik évforduló emlékére, amely Liszt népszerűségét az eddig is legmagasabbnak mondható fokról még egyszer olyan magasra emelte. A H-moll szonáta komor, fenséges hangjai a megpattanásig megfeszítették figyelmünket, a Chante Polonaise, a C dur polonaise és különösen a csodálatos Szent Ferenc legenda mély hatását leírni nem tudjuk.

A Tarantella szédítő gyorsasága és a XV. (Rákóczi) rapszódia emberföltötti ereje szinte megdöbbentő volt. S mikor azt hittük, hogy a művésznak kimerülten kell összerogynia, akkor egy Chopin Polonaise-t olyan imponáló friss erővel játszott el, mintha akkor ült volna a zongorához. Közben Chopin, Guck, Schumann és Schubert kisebb darabjait játszotta az igazi művész magas izlésével. A közönség ma is kimutatta szeretetét kedvence irányában, a tetszésnyilvánításokból nem fogyott volna ki éjfélig sem.

Miss *Mary Maud* szép dalokat énekelt modern szerzőktől. Párányi hangja elég kellemes és szépen iskolázott. Ha műsorába ke-

vesebb erőt igénylő dalokat vett volna fel, amelyekben nem a hang csengése a fő, hanem a finom dallam izléses kidomborítása, nagyobb hatást ért volna el. Sok tapsot és két szép csokrot kapott. Az egyiket a rendezőstől, a másikat — csupa piros rózsá volt, — megcsókolta.

Közönség szép számban volt jelen, a rendezést Vidor Manó nagy gondnal és körültekintéssel látta el.

Dr. K. F.

MUSCHONG-BUZIASFÜRDŐ
BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNYVIZ

BAKTERIUM-MENTES

természetes ásványviz.

Üdít-gyógyít.

Üdít-gyógyít

Vese- és hólyagbajoknál, a vesemedence idült hurutjainál, húgykő- és fényképződésnél, a légutak és a kiválasztó szervek hurutos bántalmainál kitűnő hatásának bizonyult.

Orvosilag ajánlva. — Főlerakat:

JANKY ANTAL utóda

cégnél Nagyvárad.

203

Igazságszolgáltatás.

Pör a táncpénz miatt.

A vaskóhi hegyek között egy megesufolt leány édesatyja keres orvoslást a bíróság előtt. Az orvoslás, amit az apa akar az elég különös és szokatlan a maga nemében. *Petrelény* községben történt, hogy *Jnasel* Flóricia az aratáskor megismerkedett *Papp* Vazul felsőkimpányi legénygyel, aki az aratás után is fönttartotta az ismeretséget a szép oláfatáival.

A legény oly komolyan járogatott át Kimpányból Petrelénybe, hogy a szép Flóricia szülei biztosra vették a házasságot. Az esküvő idejét jó hosszúra kitölték, mert bizonyos akadályok voltak, amelyeket nem lehetett volna egyhamar leküzdeni.

Esküvő helyett tehát nagy kézfogót rendezett a leány atyja, melyre minden ismerőst meghitt a két faluból. A kézfogó 54 koronába került *Jnasel* Flóricia atyjának, aki azonban szívesen adta ki a pénzt, mert tudta, hogy annak jó része megfog térülni.

A kézfogó nagyszerűen sikerült. A menyasszony oly sokat táncolt, hogy a végén 60 koronánál is több gyűlt össze a táncpénzt szedő legény kalapjába.

Ezt a pénzt a menyasszony atyja nyomban átadta a vőlegény atyjának megőrzés végett. Mikor vége volt a kézfogónak, az apa a pénzzel, a vőlegény a menyasszonnyal elmentek haza Felső-Kimpányra.

Három hétig éltek is a jegyesek úgy, hogy még hír se jött róluk. Háromhét elteltével azonban egy szomorú őszi este kisirt szemekkel és egy nagy batyuval a hátán megjelent Petrelényben a leány és elmondta, hogy őt a vőlegénye kidobta minden bővebb magyarázat nélkül. Ebbe a különös elválásba valahogy csak beletörődtek volna, csak legálább az összetáncolt 60 koronát is visszaadta volna a vőlegény a leánynyal.

Erről azonban hallani sem akart sem *Papp* Vazul, sem az édesatyja. Ez már végleg kihozta az apát a béketűrésből és kijelentette, hogy leány nélkül nincs pénz, vagy mind a kettő, vagy egyik

sem. *Papp* Vazulék egyáltalán nem reagáltak a követelésekre, mire *Jnasel*ék beperelték őket a vaskóhi járásbírósnál, ahol hétfőn fogják tárgyalni az ügyet. A kidobott menyasszony édesatyja nemcsak a 60 korona összetáncolt pénzt követeli vissza, hanem a kézfogóra kiadott 54 korona kárterítést is. A különös per elé érdeklődéssel tekintenek Vaskóhon.

NYILTTÉR.

NEUMANN TESTVÉREK

Üvegfestészeti és diszúvegezési műintázata.

Üvegsiszoló és tükör áruháza.

NAGYVÁRAD, RÁKÓCZI-UT 55. SZÁM.

A főtisztelendő papság szives figyelmébe ajánljuk műtermünket

templom ablakok diszúvegezések készítésére, művészies és egyszerűbb kivitelben ólom keretbe foglalva.

CZÉGÜNK TÖBSZÖRÖSEN KITUNTETVE.

Telefon 1164.

PÉNZ

Olcso

tőketörlesztéses kölcsönöket

10—75 évre folyósít, ugyisint régi drágább kamatu kölcsönöket kieserél, convertál a lehető legrövidebb idő alatt.

Házak, szőlők, földbirtokok

örök árban való adás-vétel vagy bérletét a legsikeresebb eredménnyel közvetíti.

Földbirtok parcellázását saját költségén elvállalja és finanszírozza.

Faludi Ignác utóda

BARNA ARTHUR

bankbizományi és ingatlan forgalmi irodája

NAGYVÁRAD, MÉSZÁROS-UTCZA 2-ik SZÁM.

FOGAK.

Ép gyökerek bennhagyásával művészi kivitelben szápadlás nélkül is készít **kitűnő** hírnevű

Fogműtermében

Öz. Dr. Deákné

Nagyvárad, Kossuth-u. 2.

Fekete Sással szemben

ELADÓ egy 15 változatú
Zimmerman-féle
egészen új
HARMONIUM.
Cím a kiadóhivatalban

TÁVIRATOK.

Felemelik a sör árát.

Budapest nov. 11.

(Saját tudósítónktól.) A sör árának felemelése tárgyában a vendéglősök küldöttségét vezettek Beöthy László kereskedelmi miniszterhez. A vendéglősök arra kérték a minisztert, hogy a sörgyárosok kartelje ellen terjesszen javaslatot a Ház elé. A miniszter kijelentette, hogy a kérelmet teljesíteni fogja. A vendéglősök kijelentették, hogy ha a sör árát felemelik, hatmillió alappal gyárat építenek, a drágább sört pedig bojkottálni fogják.

Elfogott európai szélhámos.

Budapest, nov. 11.

(Saját tudósítónktól.) Ma a detektívek elfogták Milenkó Rajcsevics, aki magát Milán király fiának adta ki és végig csalta Európát. Milenkó Rajcsevics, ahol megfordult mindenütt sikkasztott és csalt, míg végre Budapesten a Győr-szállóban a detektívek elfogták.

Letartóztatott rablógyilkos.

Berlin, november 11.

A »Localanzeiger«-nek táviratozzák Duisburgból, hogy ott tegnap letartóztatottak egy Koletsek nevű »osztrák« bábányaszt aki ez év januárban Magyarországon kettől rablógyilkosságot követett el.

A kínai forradalom.

Sanghai, nov. 11.

Fucsóból érkezett távirat szerint a mandzuk éjszaka többször megkísérelték az idegen telepek fölgyújtását. A forradalmárok 27 mandsut tetlenértek és kivégeztek. A nankingi kormánycsapatok sarcolják a várost. Kitesztják a magánházakat és az összes copnélküli kínaiak lemeszározzák. A legutolsó 24 órában lemeszározt kínaiak számát legalább ezekre teszik. Reggel óta körülbelül ötvenezer lakos hagyta el a várost és Sanghai felé özönlött. A császári csapatok hír szerint Kruppágyuk számára már csak igen kevés municióval rendelkeznek. Sanghaiban a rendet eddig nem zavarták.

REGÉNYCSARNOK.

HELÉN.

Írta: Schmidt Amália. — Fordította: N. M.
(Folytatás) 18

Ismét lealkonyodott a téli nap, s éles északi szél söpörte a mezőt és utcákat. Végig zúgott a főváros előtti vártér bokrain, sűrűn rohant a kapukon, utcákon és téreken át, egész a város közepéig. Itt egy szép szabályos téren megállt egy pillanatra, hogy összegyűjtve erejét, ujult dühvel törjön ki, aztán ismét tova rohant, tombolva, üvöltve, tépve és mindent felforgatva, az urasági hintó magas bakján ülő kocsis köpenyegallérától kezdve, melyet tulajdonosságának szemére és fülére borított, egész a gyümölcskófa asztaláig, melyet feldöntött, úgy hogy az alma, noszpolya és dió mind a csatornába gurult.

Egy széles, utca szögletéről befordulva, épen ugyanazon csatornán jött át egy fiatal ember, rálépett egy almára, elcsúszott és végigterült a csatornában. Szitkozódva kelet föl és keményen megtámadta a szegény asszonyt, ki rossz kedvvel szedte ismét össze szétgurult gyümölcsét.

A kófa, ki sokkal inkább hozzá volt szokva a veszekedéshez, hogysen attól megijedjen, bármily alakban mutatkozott is az, különösen is el lévén keseredve, lármázva vette föl az odadobott keztyűt.

— Abbahagyja-e hát mindjárt azt a szitkozódást? maga, alamuszi macska! Fogja be a száját, ha egyszer nincs semmi jussa a beszédhez! Feldönti asztalomat, hogy az egész város legszébb gyümölcse sárba esik, és aztán úgy viseli magát, mintha bizony gáncsot adott volna neki valaki! Adta sehonnan naplopój!

— Asszony! — kiáltott a fiatal ember, — hát én döntöttem-e föl a gyümölcsödet? Hiszen épen a te piszkos lim-lomod miatt estem el, és befogatlak, ha még egy szót szólsz.

Tovább akart menni, de a kófa úgy újtát állta, hogy a szöglethez nem juthatott, az utcát pedig már egy csoport kíváncsi ember zárta el előle.

— Befogatsz? — rikácolt a kófa. — Még ő akar befogni egy becsületes asszonyt, akinek ő maga dönti fel és szórja az árokba almáját, úgy, hogy nincs ember, aki azt többé megvegye! En, én fogatlak be téged, és addig meg nem szabadulsz, míg káromat meg nem térítetted. — Mi közöm nekem a maga rohadt gyümölcsseihez? vén boszorkány! Féltre az utból!

— Fizetni fogsz édes öcsém! vagy pedig befogatlak, — ordított a vén asszony, — mit? azt hiszed, hogy egy becsületes asszony portékáját labbal taposhatod, és aztán őt magát boszorkánynak, almáit rohadtnak csufolba-od? Azt hiszed, téged nem csiphetnek galléron, amiért hogy olyan finom vagy? Ne hidd, van még igazság a rendőrségnél, és aki mást vérben és vagyonában megsért, az fizetni vagy ülni fog.

— Egy kis pénz kellene, úgy-e? — mondá a fiatal ember, félig bosszankodva, félig jókedvűleg. — No, itt egy forint.

A vén asszony igen jól tudta, hogy nem az idegen, hanem a szél borította fel asztalát. Eleintén csupán rossz kedvének engedett szabad folyást, és csak később gondolt egy kis pénzcikarásra. A forinttal kezében most hangos dics beszédet kezdett tartani eddigi ellensége fölött. Minthogy pedig egyszersmind szabad utat is engedett a fiatal embernek, ez tovasietett, és másokra hagyta az ő jószíve és igazságszeretete dicsőítésének halgatását.

Fiatal emberünk egy ház felé közeledett, melynek ablaksora az első emeletben ki volt világítva, és csakhamar egy meleg, kényelmes szobába lépett. Egy térfit talált itt, ki majd oly fiatal, elegáns és sokkal szebb volt, mint ő maga, de nem oly vidám.

— Ah, Bruchald! — szolt a belépő, — most úgyszólván a vihar vetett be hozzád. Majdnem elvesztem egy gyűlévész népcsoport

kezei közt. Eddig azt hittem, hogy csak esőben és hóviharban veszélyes gyalog a követzen járni; ma tapasztaltam, hogy sokkal nagyobb vakmerőség a viharral másképen dacolni, mint lóháton, vagy a cabriolet párnáin.

— Ugyan mi történt veled? Almen! — kérde mosolyogva Bruchland.

— Ha köpönyed nézi az ember, valóban azt kell hinnie, hogy valami különös lehetett, mert olyan az, mintha párnául szolgált volna valamelyik naplopónak, ki a csatornában aludt az éjjel.

— Valóban, majdnem így is volt, csak hogy nem a naplopó, hanem én feküdtem a csatornában s még hozzá utban voltam Synthern grófnéhoz.

Igazán kétségbe kellett volna esnem, ha ablakaidban világosságot nem látok.

— Hogyhogy? Oly veszélyes helyzetben voltál-e, hogy segélyemre valóban szükséged lehetett volna?

— Nem, annyira nem voltam; hanem amint nálad világot láttam, ebből azt következtettem, hogy még itthon vagy és valószínűleg inasod is, hogy tehát ennek segítségével el leszek távolíthatók ama serelemek, melyeket öltözésem szenvedett; ellenkező esetben kénytelen lettem volna a hosszú utat haza és ismét vissza, megtenni.

— Következtetésed nagyon helyes — mondá Bruchland a csengetyűt meghuzva. Fridrik néhány pillanat alatt úgy rendbe hoz, mintha azon frissen jönnél ki saját inasod kezeiből.

Ezalatt a jókedvű vendég tovább fecsegett.

— Hallottad már, hogy a társaság szaporodott?

— Nem.

— No én valóban nem tudom, hol vannak a te szemeid és füleid, Miksa! hiszen te soha sem tudsz semmi újságot.

— Azaz, ha tőled nem hallanám, akkor nem tudnék semmit; mert te tudsz meg mindent legelőször.

(Foly. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Gabona üzlet.

Borgida Béla és Társa jelentése.

Budapesten

A gabonaföldén a már 1—2 hét óta tartó lanyha irányzat, tegnap folytatódott. Igen jó időjárásra, a malmok nem vásárlása folytán teljes üzletlenség volt, forgalom mindössze tizenötezer mázsa 10 fillérről olcsóbb árak mellett. Tengeri nagyon lanyha.

Határidők sariata:

Áprilisi buza (1912)	—	—	11.80
Áprilisi rozs	—	—	10.32
Októberi zab	—	—	9.37
Áprilisi zab	—	—	9.63
Októberi rozs	—	—	9.69
Októberi buza	—	—	11.95
Májusi tengeri (1912)	—	—	8.38
Augusztusi tengeri	—	—	8.60
Augusztusi repce	—	—	14.60

Budapesti értéktőzsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	—	—	842.50
Osztrák hitelrészvény	—	—	647.—
Jelzálogbank	—	—	482.—
Leszámitoló és pénzváltó	—	—	571.—
Salgótarjáni köszén	—	—	675.—
Osztrák államvasut részvény	—	—	719.—
Közuti vasut	—	—	789.—
Beocsini cement	—	—	—
Rimamurányi vasmű	—	—	619.—
Városi vasut	—	—	415.—

A szerkesztésért felelős:

Dr VUCSKICS GYULA

2—3 középiskolát végzett fiu
nyomdász tanulónak
: : felvétetik : :
Szent László-nyomda
R.-T.-nál.

A Liniment. Capsici comp.
a Richter-féle Kergony-Pain-Expeller
pótléka.
Ezen olajmentes kítűző és fáj-
dalomcsillapító bedörzsölésűl
használt hátsó- és bőrszűrés-
nél, — a mely minden gyógy-
szerárban kapható, —
mindig ügyelemmel le-
gyának a "Kergony"
"Richter" és a Richter
cégre.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala.

27921—911 sz.

Árverési hirdetmény.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala, mint I. fokú iparhatóság közhírré teszi, hogy a Biharmegyei Takarékpénztár Kossuth-utcai zálogkölcson üzletében a lejárt és meg nem hosszabbított, illetve ki nem váltott zálogtárgyak f. évi november hó 23-ik napján reggel fél 9 órakor kezdődő nyilvános árverésen el fognak adatni.

Ezen árverésről az érdekelt elzalojosítók oly figyelmeztetéssel értesítetnek, hogy az árverés alá kerülő tárgyak tételszámai a rendőrkapitányi hivatali hirdetési tábláján, valamint a zálogüzletben kifüggesztett jegyzőkből megtudhatók.

Nagyvárad, 1911. november 8.

Gerő,
rendőrfőkapitány

MEGNYILT

a Bémer-tér sarkán Nagyvárad lelegegánsabb cipőüzlete, hol óriási készletet tartunk mindenféle cipőárúkbán.
Egységáraink: 10, 13, 17. és 22. kor.
Moskovits Farkas és Társa
cipő és csizmagyár részvénytársaság
NAGYVÁRAD. BÉMER-TÉRI FIÓK.

Feldstrick Kálmán

könv. kötészete és dobozgyártása
Nagyvárad, Rákóczi-ut Moskovits-ház
A Széchenyi étteremmel szemben.

Készít mindennemű a szakmába vágó munkát a legegyszerűbb és a legdíszesebb kivitelben.
Nagyvárad-város, Biharvármegye, Magy. kir. ítélőtábla, a Nagyvárad és vidéki M. kir. Adóhivatalok, M. kir. honvédbadapródiskola és a megyei összes főszolgabírók és körjegyzők szerződéses szállítója.

231

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Ert esítjük a t. közönséget, hogy a
Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, Wolfram és egyéb izzó-lámpák nagy raktára legolcsóbb áron a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon SZÁM 514.

Elvállaljuk villamos világi tási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok.

l. l. á m p á k

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

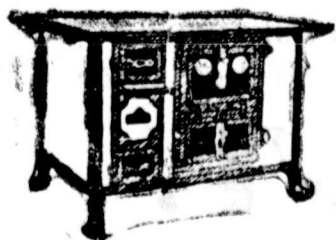
1/2. hórótól minden nagyságban.

Főszerelő telefonja 55. sz.

Uradalmak, gazdaságok, községek ha jó kútat akarnak, forduljanak:

Márkutz József

villanyerőre berendezett épület és diszmulakatos ipartelepéhez
NAGYVÁRAD, Perces-utca 9. szám.

Szép, tartós és jól főző

takaréktűzhelyek

és lakatos tömegárú állandó raktáron.

Drótkerítéseket a legjutányosabb áron készít.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

A Biharmegyei Gazdák Áru és Hitelintézete rt.

Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.
Befizetett alaptőke: 1,000.000 korona.

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5%¹⁰-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti. Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindennemű bankszerű beszedésekkel (incassó) olcsó díj mellett.

Előleget nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyósít házakra és földbirtokokra

161

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

PÁL SÁNDOR

műbútorasztalos

Nagyvárad, Uri-utca 49. szám.

Elvállal minden szakmájába vágó munkát, u. m.: matt és fényezett szobaberendezések, konyhabutorok készítését és portál munkákat.

Jó és izléses munkaért jótallók.

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

192

Védjegy: „Horgony”.

**A Liniment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller**

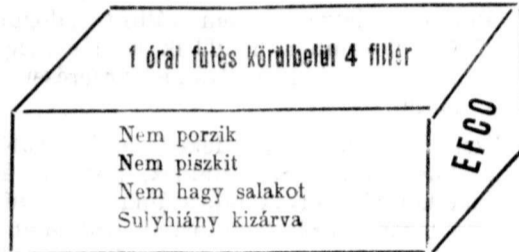
egy régiónak bizonyult háziszser, mely már sok év óta legjobb bedörzsölésnek bizonyult közhívnél, oszónál és meghűléseknél.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan eredeti üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K-80, K1.40 és K2.- és úgyszólván minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest. **D. Richter gyógyszerháza az „Arany oroslánhoz”, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.**

Dajkovits E.
fényirodájában
Sas palota

esküvői felvételek a legdiszesebb elrendezésben,
villany felvételei speciálitása
utólérhetetlen.

EFCO
Porosz-szalon készentéglá
a legkiválóbb
fűtőanyag

100 darab házhoz szállítva
5 korona.
Kizárólagos képviselet
Weisz Lajos
kereskedelmi és műszaki irodája
Szacsavay-utca 81. sz. Telefon 323.
Videki megrendelést pontosan eszközöl

**Sal Ferenc-utca 13. sz.
alatt esinos 2 szobás alko-
vos lakás mellékhelyiségekkel
azonnalra kiadó.**

Nagyvárad város katonai ügyosztálya.

25091-911. szám.

FELHÍVÁS!

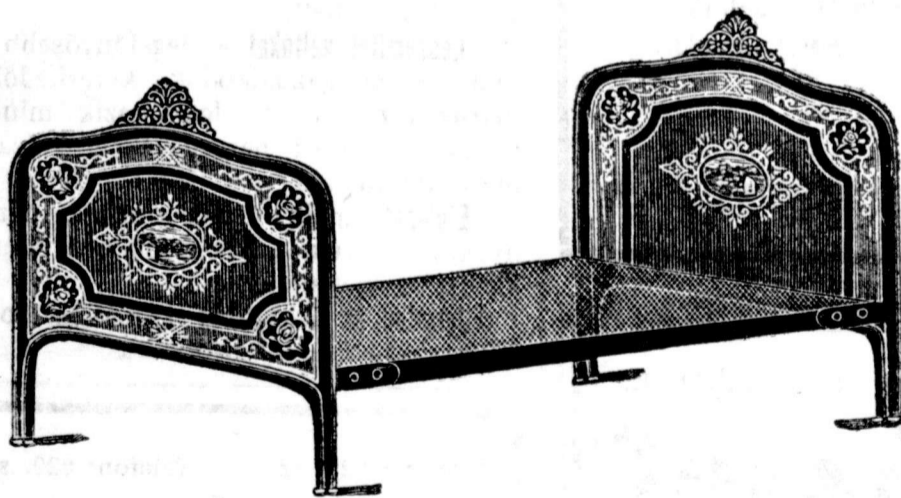
A véderőről szóló 1889. VI. t.-c. 35. §-a értelmében felhívom mindazon hadköteleseket, kik az 1889. 1890. és 1891. évben Nagyváradon születettek, avagy itt illetőséggel bírnak, ugyszintén a Nagyváradon tartózkodó idegen illetőségű állításköteleseket is, hogy az 1912-ik évben tartandó sorozásokhoz való összeírás céljából a folyó évi november havában Nagyvárad város katonai ügyosztálya előtt a hivatkozott törvény idézett §-ában foglalt szigorú büntetés terhe alatt, mulhatatlanul jelentkezzenek. Egyszersmind figyelmeztetem az állítás köteleseket: 1. hogy a vdt. 31., 32., 33. és 34. §§-ában a papok, papjelöltek, papnövédek, tanítójelöltek, tanítóképzedei növendékek, öröklött mezőgazdaságok birtokosai, a családfentartókra és az egyévi önkéntességre vonatkozó kedvezmények valamelyike iránt netáni igények érvényesítésére vonatkozó felszerelt kérvényeiket az 1912. év január vagy február havában Nagyvárad város katonai ügyosztálya, illetőleg idegenek az illetékes járási tisztviselőhöz, legkésőbb azonban a sorozás napján a sorozó bizottsághoz nyújtsák be. 2. hogy az illetőségi sorozójáráson kívül leendő állítás megengedése iránt a Vdt. U. 27. §-a értelmében felszerelendő kérvények november havában a jelentkezés alkalmával nyújtandók be, a mikor is az 1. pontban jelzett kedvezmények valamelyike iránti esetleges igények is érvényesíthetők és igazolhatók. Igazolatlanul később benyújtott kérvények elutasítatnak. Végül megjegyzem, hogy a jelentkezés kötelezettségének, valamint általában a vdt. eredő kötelezések elmulasztása jelen felhívásnak, vagy a vdt. törvényben foglalt kötelezettségek nemtudása által ki nem menthető és az ilyen kifogások a büntetés kiszabásánál figyelembe vétetni nem fognak.

Nagy-Várad, 1911. szept. 25.

Eleméry Ferenc,
katonai tanácsnok.

Vas- és Rézipar r.-t. Nagyvárad
Telefon Gyártelep 1015. Telefon Városi raktár.

Van szerencsénk a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy a

Rákóczi-ut 13-ik szám alatt
Weiszlovits - palotában
vas- és rézbútor kiállításunkat

megkezdttük. Raktáron
tartunk a legszebb és legjobb kivitelű
árakat. Eredeti **gyári árban** árusítjuk.

A szabadalmazott Éden-pamtag kizárólagos eladási helye!

A nagyérdemű közönség pártfogását kérve, a megtekintés vételkényszer nélkül
maradunk
Teljes tisztelettel

Vas- és rézipar R.-T.

Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.

Main railway schedule table for Budapest-Nagyvárad-Kolozsvár route, including station names and departure/arrival times.

Nagyvárad—Vaskó—Körösbarafalva.

Sub-schedule table for Nagyvárad-Vaskó-Körösbarafalva route.

Vésztő—Kötegyán—Pusztahollód.

Sub-schedule table for Vésztő-Kötegyán-Pusztahollód route.

Szombatság—Venterrogoz—Bihardobrosd.

Sub-schedule table for Szombatság-Venterrogoz-Bihardobrosd route.

Nagyvárad—Békéscsaba—Szeged—Arad.

Sub-schedule table for Nagyvárad-Békéscsaba-Szeged-Arad route.

Nagyvárad—Gyoma.

Sub-schedule table for Nagyvárad-Gyoma route.

Szekelyhid—Margitta—Szilágysomlyó.

Sub-schedule table for Szekelyhid-Margitta-Szilágysomlyó route.

Nagyvárad—Ermihályfalva.

Sub-schedule table for Nagyvárad-Ermihályfalva route.

Debrecen—Nagyvárad.

Sub-schedule table for Debrecen-Nagyvárad route.

Sáránd—Nagyléta—Vértés.

Sub-schedule table for Sáránd-Nagyléta-Vértés route.

Püspökladány—Debrecen—Szatmár.

Vertical schedule table for Püspökladány-Debrecen-Szatmár route.

Ar idő közép-európai idő szerint. A vastag számok gyorsvonat... (Additional schedule notes)

Bámulatba ejt mindenkit az „ILLATSZER KIRÁLY” árai!

Körözspart, Lévay-palota.

Figyeljen az árakra.

1 üveg Odol	74 kr.	1 üveg Kerpel kézfimító	88 kr.	1 esomag eredeti Gillette kés	1 frt 35 kr
1 > francia szárviz	26 >	1 téglly Margit krém	40 >	1 Gillette utánzatú borotva készülő	1 > 50 >
1 > száj szagtalanító	50 >	1 > Diana krém	65 >	1 valódi serte hajkefe	70 >
1 tubus dr Heyder fogorém	50 >	1 drb Dianna szappan	65 >	1 dublé bajuskefe	20 >
8 > Thymol	20 >	1 dob Lickner puder	36 >	1 valódi serte ruhakefe	45 >
1 > Stomatin	20 >	1 > amerikai porcellán puder	1 frt 20 >	1 körömkefe	05 >
1 > téglly Odontin togpaszta	55 >	1 üveg amerikai petrol	50 >	1 surolókefe óriási	20 >
1 drb Odontin betét	55 >	1 > Emke hajszesz hajhullás ellen	1 frt — >	1 surolókefe kisebb	10 >
1 üveg Picavan	38 >	1 fekete champos	12 >	12 drb Royal angol cipő krém	96 >
1 üveg Bay Rum	35 >	1 rud rozsa Glycerin szappan	20 >	1 drb cipő krém-kefe kenőkefével	70 >
1 > Jera violette brillantín	30 >	8 drb francia ibolya szappan	50 >	1 > cipőfényesítő flanel	20 >
1 > francia brillantín	15, 22, 35 >	1 > Kielhauser ibolya glycerin szappan	26 >	1 > Jurigatem Zománc	50 >
1 > folyékony brillantín	50 >	1 > Speick szappan	26 >	1 mtr vörös gumicső	60 >
1 > valódi dió olaj	15 >	1 > Windsor szappan	38 >	Egy negyed Ko Braun watta	85 >
1 > > > kivonat	75 >	1 tubus kaloderma	28 >		
1 drb bajuskefő	15, 20 85 >	1 > Beloderma kézfimító	20 >		
		1 üveg téglly tejcrém	20 >		

Gummi ágylepedő 6 féle minőség igen olcsón, mindennemű betegápolási cikk legolcsóbban, minden más itt fel nem sorolt pipere és háztartási cikkeknél legnagyobb választékban, igen olcsón! Saját zsebének állansága, ha személyesen meg nem győződik az áráról.

Nincs vásárlási kényszer! Illatszerek kimérve a legmodernebb Odeurökben!

Formára és tartósságra
felülmúlhatatlanok
a MOSKOVITS

anatomiai cipők.

Egységárak: 10, 13, 17 korona.

Nagyvárad, fiókküzetek:

I. Kossuth-utca 5. Gyárépület.

II. Bémer-tér, Bazár-épület.

III. Zöldfa-utca 7. sz. Dr. MUNK-ház.

Moskovits Farkas és Társa
cipő és csizmagyar részvénytársaság.

Szőlő-

oltványokat

szállít amerikai si-
ma és gyökere
vesszőket különféle
fajokban, fajtis-
taságért jótállva
legdusabb válasz-

tékban a már évek óta elsőnek és legmegbízha-
tóbbrak ismert **Kisküküllőmenti első szőlőoltvány-telep**

tulajdonos: **CASPARI FRIGYES**

MEDGYES, 30. sz. (Nagyküküllő-megye.)

ooo Tessék árjegyzéket kérni! ooo

Az árjegyzékben található az ország minden részéről
érkezett **elismerő levelek**, ennél fogva minden szőlő-
birtokos megrendelésének megtétele előtt az ismerős
személyiségektől úgy szó-, mint írásbelileg bizonyosá-
got szerezhet magának **szőlőtelep meg-
bízhatóságáról**.

TATRAY és TSA RT.

Vatöntőde és gépgyár. Nagyvárad, Össi-tér.

Eltávolít: Épület és műlakatos
munkákat, vízvezeték és csator-
názási munkákat, gyárak teljes
berendezését, közlőműveket.

Gyárt: gazdasági gépeket és
ekéket, magánjárókat és cement-
ipari gépeket.

Biharvármegye legnagyobb gépjavító
műhelye.

Műszaki gépészmérnöki iroda.

Bumbera István

papi- és polgári szabó
NAGYVÁRAD, BÉMER-TÉR.

Ugy a helybeli mint
a megyei főtiszte-
lendő papság szál-
litója.

Helybeli és vidéki Telefon szám 869.

A világhírű

Málnási borviz

a legjobb és legolcsóbb, a legelőkelőbb orvosok
által ajánlott természetes savanyú ásványvíz. A
málnási borviz üdít, étvágyat gerjeszt és elősegíti
az emésztést. Kötő hatása hűlés és közhvénynek
valamint elkerülése a járványos betegségeknek.
Ezen világhírű gyógyhatású ásványvíz kapható
minden üzletben.

Főraktár: **Altmann és Társai**

bor és pálinka kereskedése Nagyvárad, Torna-u.

Telefon 1067.

Literje 24 fillér. 10 üveg megrendelésnél házhoz
szállítjuk. Vidéki megrendelések pontosan és gyorsan
eszközöltetnek.

NIGRIN

(Ferrooxid)

Legjobb cipőkefék

Mindenütt kapható

A bécsi vadászati kiállítás
arany éremmel kitüntetve

TARSOLY és RISZTÓ különlegességek
vaskereskedésében
Nagyvárad, Rákoci-ut. Minden vasárnap kirakat kiállítás.